

ช้างน้อย

เรื่อง ผศ.ฤดีมน ปรีดีสนิท
ภาพประกอบ ชาตรี แสงพุดม

คำนำ

ในการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ภูมิภาคต้นแบบแต่ละภาคนั้น สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) ได้มีการเตรียมการคู่ขนานกันไปทั้งด้านกายภาพและเนื้อหาสาระ กล่าวคือในระหว่างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารสถานที่สำหรับห้องสมุดมีชีวิตในรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ก็ประชุมหารือกับบุคลากรในท้องถิ่นและร่วมกันคัดเลือกหนังสือดนตรี และกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมกัน เพื่อเตรียมการด้านหนังสือและสื่อต่างๆ ซึ่งถือเสมือนเป็นจิตวิญญาณของห้องสมุด

โครงการนิทานพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมการทางด้านเนื้อหาสาระ ด้วยเล็งเห็นว่าเรื่องเล่าในแต่ละชุมชนมีทั้งสาระ ความสนุกสนาน และจินตนาการ สืบต่อกันมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อันล้ำลึก มีความหมายต่อการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการดำรงอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับธรรมชาติ แม้จะเป็นเรื่องเล่าเฉพาะกลุ่มชนในพื้นที่ แต่สาระที่แฝงอยู่ในเนื้อหาเรื่องราวของนิทานนั้นคือคติสอนใจ ซึ่งเป็นความรู้สากลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกหนแห่ง

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ จึงมอบให้มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันคัดเลือกนิทานเรื่องเล่าพื้นบ้านที่มีคุณค่า มีอิทธิพลต่อความคิดและจินตนาการของเยาวชนในทางสร้างสรรค์ นำมาเรียบเรียงและจัดทำภาพวาดประกอบขึ้นใหม่ เพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือที่มุ่งเสริมสร้างจินตนาการให้อ่านง่ายและเพลิดเพลิน โดยหวังว่าจะเป็นสื่อจูงใจให้เด็กและเยาวชนทั่วไปสนใจและรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถนำไปประกอบการเล่านิทานในครอบครัว โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า นอกเหนือจากบทบาทในฐานะผู้จุดประกายแนวคิดห้องสมุดมีชีวิตในประเทศไทย ให้เป็นพื้นที่แสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และทันสมัยแล้ว สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ยังจะได้ทำหน้าที่ปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็กและเยาวชน บนพื้นฐานของความเคารพและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น เสริมสร้างการยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหา อันจะนำไปสู่สังคมสันติสุขอันเป็นที่สมารถ

ช้างน้อย

เรื่อง ผศ.ฤทธิมน ประดิษฐ์
ภาพประกอบ ชาดรี แสงพุด

ยังมีเจ้าข้างดี
อวดว่ามีพลัง

มันถือดีและโอหัง
แข็งแรงกล้าเหนือกว่าใคร

เถรและใจพาล
รังแกเขาเรื่อยไป

เที่ยวระรานสัตว์น้อยใหญ่
ไม่มีใครอยากคบค้า

ลำสัตว์ปลิกตนนนี้
อวดตนเป็นผู้กล้า

ยังอวดดีเหิมอูรา
ลำพองดี้อและทะนง

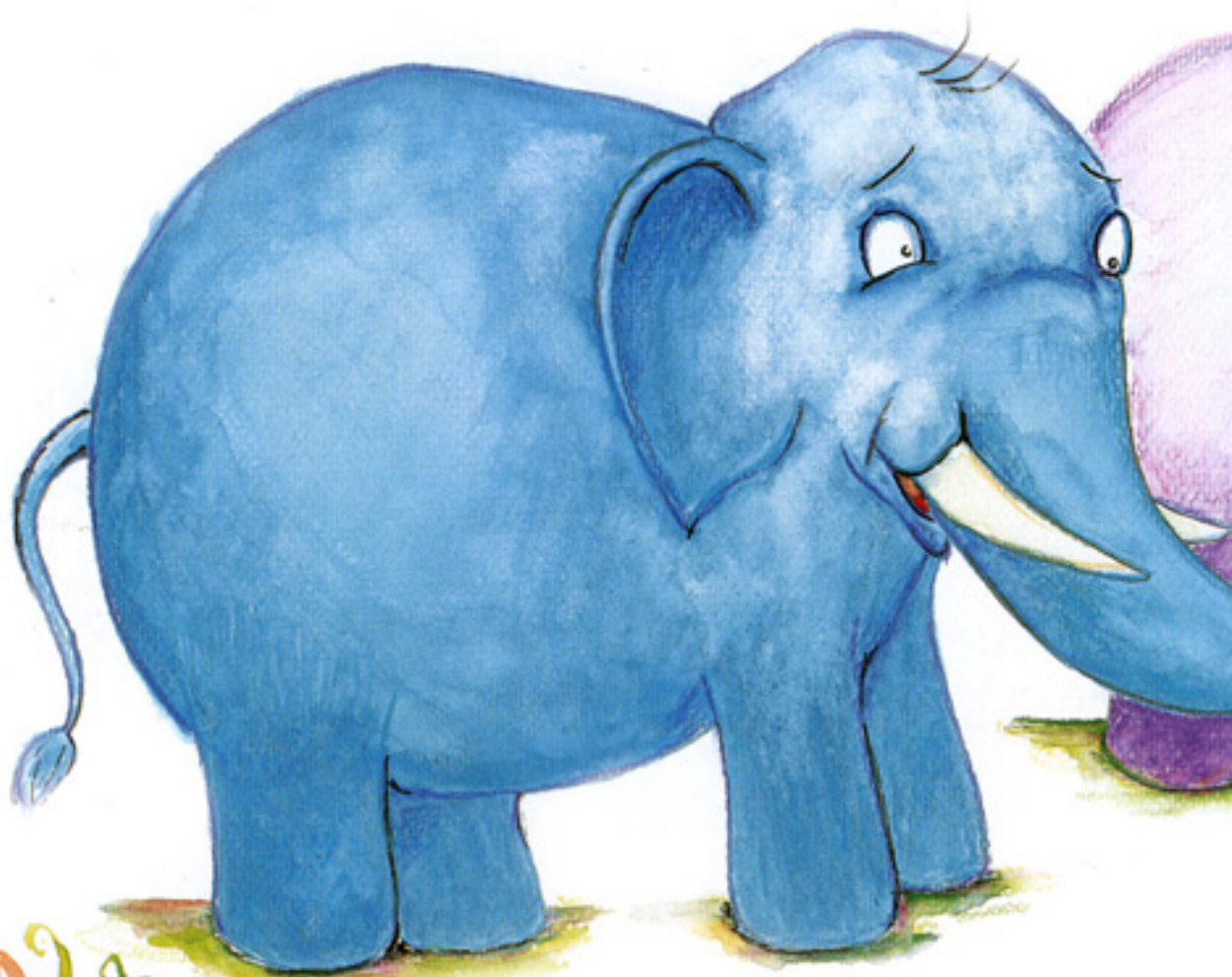

พ่อแม่เฝ้าตากเดือน
คำขอที่ประสงค์

มันแซเหมือนไม่พะวง
ให้ประพฤติแต่ดิงาม

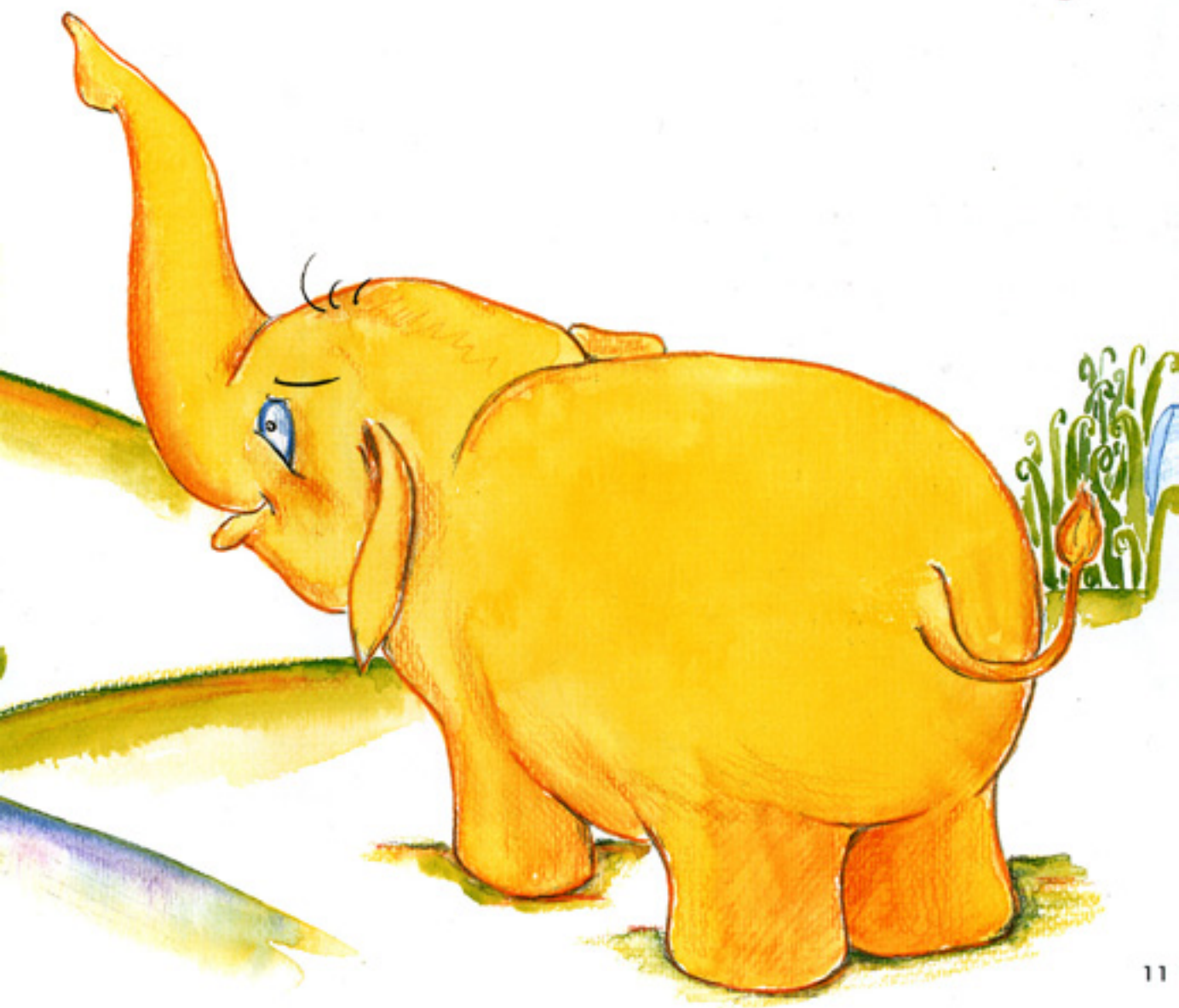

วันหนึ่งคึกคะนอง
ป่าใหญ่แสงงดงาม

เที่ยวเดินท่องระเริงตาม
ด้วยอาหารอันอุดม

ห้องธารละหานห้วย
ใช้วงกวนไผ่ลัม

ป่าไผ่สวยสมบูรณ์สม
ไม้หักโค่นเป็นกองกัน

สัตว์ป่าต่างแตกตื่น
กึกก้องทั้งไพรสณฑ์

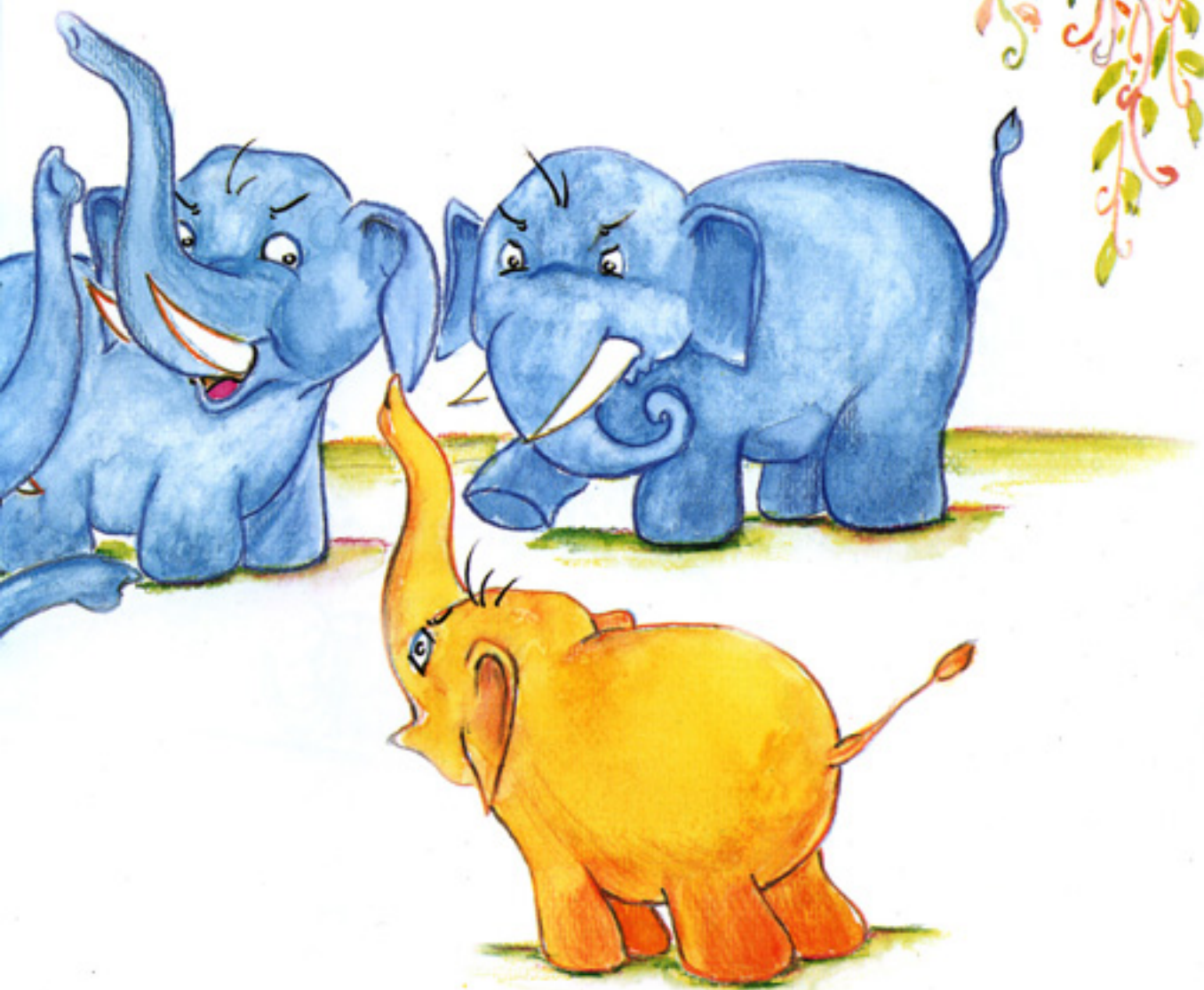
เสียงครืนครืนเป็นอัศจรรย์
ดินหนิตายวุ่นวายไป

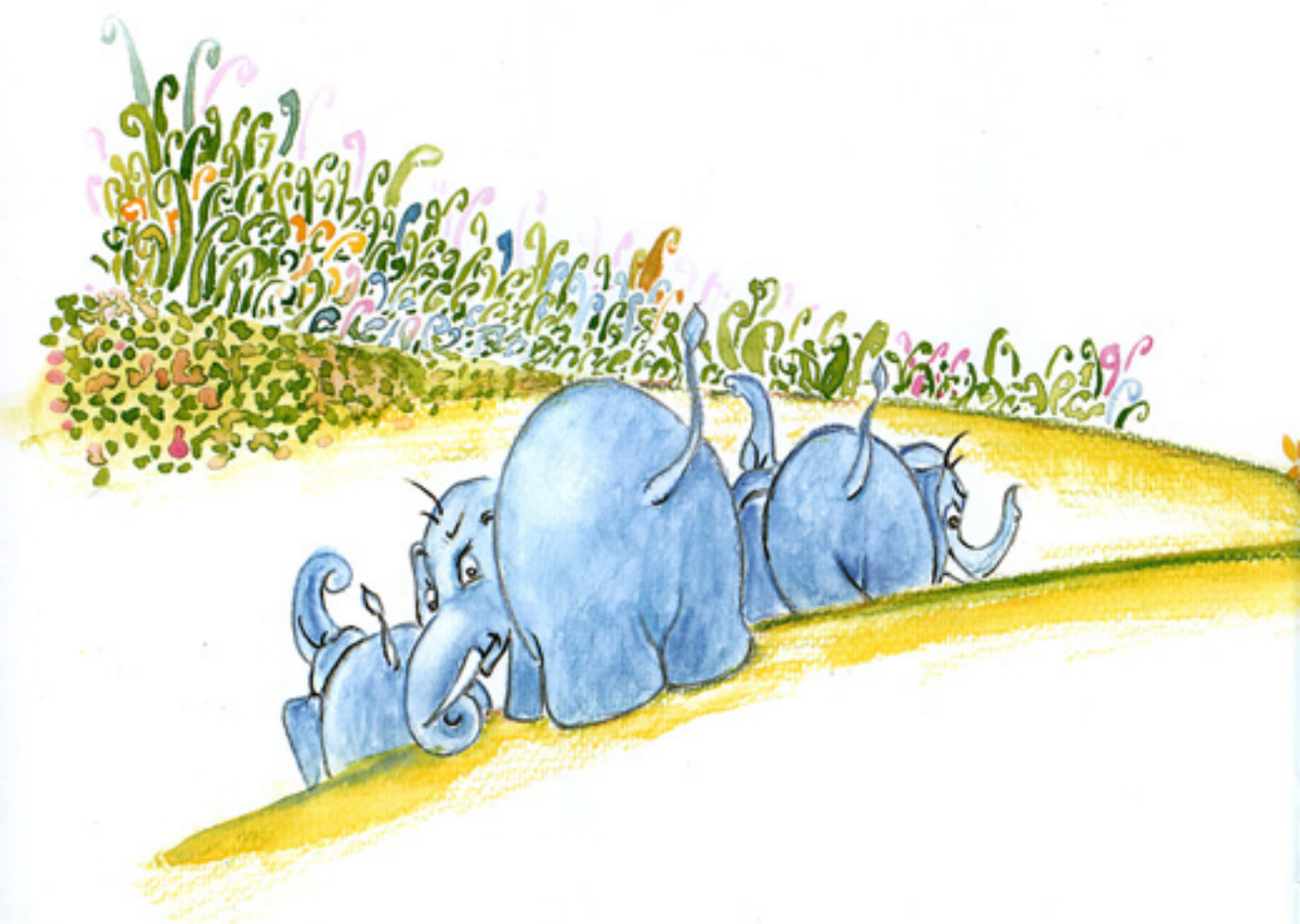

โขลงอื่นที่อยู่ป่า
ล้อมรวมโถมแทงให้

โกรธหนักหนาเล่นเร็วไว
จนกายยับพับกับดิน

สุดแสนจะเจ็บปวด
น้ำตาหลังไหลริน

ร้าวรวดทั้งกาย
หมดโอหังกำลังตน

ร้องขอความเมตตา

ช่วยหน่อยหนาเราทุกข์ทน

ฝูงสัตว์ต่างปลิกตน

หนีห่างไกลไม่เมตตา

ข้างดีอยู่หลายคำ
คิดถึงคำแม่ว่า

หยุดคะนองอวดทัญถ้ำ
จึงเสียท่าไม่ทำตาม

ผู้เขียนเรื่อง

ผศ.ฤดีมน ปริดีสนิท

- ผศ. ฤดีมน ปริดีสนิท อ.บ., ค.บ., ศศ.ม.
- เกิดวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2482
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2504
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2508
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
(การศึกษา-การสอน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2523
- รับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียน
ฝึกหัดครูอุดรดิตต์ จังหวัดอุดรดิตต์ พ.ศ. 2508-2510
- ย้ายมารับราชการที่วิทยาลัยครูอุดรธานี
(มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี) พ.ศ. 2511-2543
- เกษียณอายุราชการ พ.ศ. 2543
- ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี

ผลงานทางวิชาการ

- หนังสืออ่านสำหรับเด็ก บทร้อยกรองนิทานพื้นบ้าน
อีสาน เรื่อง ผาแดง-นางไอ่ คลังวิทยาจัดพิมพ์
- บทร้อยกรองนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง พญาคางคก
คลังวิทยาจัดพิมพ์
- นิทานร้อยกรองพื้นบ้านอีสาน เรื่อง อุสา-บารส ได้รับ
รางวัลชมเชยงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2530
- เบิ่งอุตร สารคดีความรู้เรื่องชุมชนโบราณประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น ชนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอุดรธานี
พ.ศ. 2530
- รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง วิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม
ประเพณี และประวัติศาสตร์ชุมชน กรณีไทพวน อำเภอ
บ้านผือ จังหวัดอุดรธานี สนับสนุนทุนวิจัยโดยสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539
- มรดกสิ่งแวดล้อม และศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี
หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี สนับสนุนทุน
จัดพิมพ์โดย สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
พ.ศ. 2543
- มองตำนานอ่านอดีต และพิธีกรรมความเชื่อของชุมชน
สองฝั่งโขง บทความด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์
- ข้อมูลวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี ภาค 1-2 สำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สนับสนุนทุนวิจัย
พ.ศ. 2539-2543

- แปลตำนานวัดในหลวงพระบาง เจ้าคำหมั้น วงศ์รัตน์ะ สนับสนุนทุนจัดพิมพ์โดย สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุดรธานี 2543
- หนังสืออ่านสำหรับเด็ก บทร้อยกรองเรื่อง ช้างคือ มุลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
- การศึกษาเปรียบเทียบประเพณี 12 เดือน (ฮีต 12) มรดกโลกบ้านเชียง-หลวงพระบาง สนับสนุนทุนศึกษา โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 5 อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตำแหน่งทางราชการ

- อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย
- พ.ศ. 2521 กรรมการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูอุดรธานี
- พ.ศ. 2530-2543 หัวหน้าหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี
- พ.ศ. 2539 หัวหน้าโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี
- พ.ศ. 2539-2543 ผู้อำนวยการ สำนักศิลปวัฒนธรรม และหัวหน้าหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

ผู้เขียนภาพประกอบ

ชาติรี แสงพุด

- จบปริญญาตรีจาก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เป็นวิทยากร สอนการวาดภาพให้กับเด็ก ๆ ในโครงการนิทานเพื่อการพัฒนาเด็ก

ผลงานที่ภูมิใจ

- ผลงานการทำภาพประกอบหนังสือนิทานของเด็ก ๆ ในโครงการ
- ปัจจุบันเป็นเจ้าหน้าที่ประสานงาน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
- เขียนภาพประกอบ หนังสือนิทานเรื่อง "เมื่อเด็ก ๆ เขียนนิทานอ่านเอง"
- ชอบวาดภาพ และทำงานศิลปะทุกชนิด

ข้างตื้อ

นิทานภาพพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

978-974-287-753-8

ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศ.ดร.ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน

ผศ.วีณา วิสะเพ็ญ

คณะกรรมการอำนวยการ

นางทัศนีย์ วงศ์พิเศษกุล

นางสาวเจียดฉัตรโอม ปรีพันธ์พจนพิสุทธิ์

นายวัฒน์ชัย วินิจจะกุล

นางสาวนันทนา เจริญภักดี

คณะกรรมการต้นฉบับ

รศ. สุกัญญา สุขฉายา

ผศ.ดร. ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ

นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป

นายฉัฐพร ศรีมุกด์

เรื่อง ผศ.ฤติมน ปริตติสนิท

ภาพประกอบ ชาตรี แสงทุฒ

พิสูจน์อักษร นันทอนันต์ จิตประภัสสร,

อารีณะ วีระวัฒน์

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2551

จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม

ราคา 125 บาท

เจ้าของโครงการและดำเนินการจัดพิมพ์

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

(องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ส่วนบริการ อาคารเซ็นทรัลเวิลด์

ชั้น 8 Dazzle Zone

โทรศัพท์ 02-257-4300 โทรสาร ต่อ 125

ส่วนสำนักงาน 999/9 อาคารสำนักงานเซ็นทรัลเวิลด์

ชั้น 17 ถนนพระราม 1 โทรศัพท์ 0-2264-5963-65

โทรสาร 0-2264-5966

www.tkpark.or.th

ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ

มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

โทรศัพท์ 0-2805-0202 โทรสาร 0-2805-1308

www.thaiabby.in.th

ออกแบบรูปเล่ม จัดพิมพ์ และจัดจำหน่าย

บริษัท แพลน ฟอว์ คิลส์ จำกัด

โทรศัพท์ 0-2575-2828 โทรสาร 0-2575-2558

www.planforkids.com

เหมาะสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี

เปิดโลกกว้างแห่งการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ส่วนภูมิภาค เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) เน้นการถ่ายทอดบทเรียนการจัดการการเรียนรู้ภายใต้บริบทวัฒนธรรมและความสนใจที่สอดคล้องกันของคนในท้องถิ่น เพื่อกระจายโอกาสให้เด็กและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

โครงการนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ส่วนภูมิภาคโดยจัดทำเนื้อหาสาระในรูปแบบที่เด็กและเยาวชนสนใจ ซึ่งสามารถสื่อให้เห็นความเป็นตัวของตัวเอง ได้รับรู้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าในท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาและสืบทอดมรดกแห่งนิทานพื้นบ้าน

หนังสือชุดนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค ประกอบด้วยนิทานภาพสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี และวรรณกรรมสำหรับเยาวชนอายุ 9 ปีขึ้นไป สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ดำเนินการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ และกระจายเผยแพร่ทั่วประเทศแล้ว ดังนี้

🌸 นิทานภาพภาคใต้ จำนวน 6 เรื่อง

จารอเกิด

เมืองน้ำอยู่ที่ไหน
ที่หนูรัก

โกลิโกลิง

ซิง : เจ้าป่าผู้กล้าหาญ

เปาะแซเคาะกับขามะ

ไข่น้อยกับพระน้อย
ในวันฮาวิรายอ

🌸 วรรณกรรมเยาวชนภาคใต้ จำนวน 6 เรื่อง

ชาโก

พระเสวต
สุทธชาธาร

รายอมนน

จาโต : เล่ห์กล
บนกระดาน

วัดถ้ำคูหาภิมุข

แคนคนธรรพ์

🌟 นิทานภาพภาคเหนือ จำนวน 5 เรื่อง

ห้ายายปราบยักษ์

เจียงใหม่เมืองบุญ

เพลงละอ่อน

พ้อ โกล่พิชิต
พระอาทิตย์

ดาววิโก๋น้อย

🌟 วรรณกรรมเยาวชนภาคเหนือ จำนวน 7 เรื่อง

ผู้เฒ่าเล่าไว้

จันตะคาด

สุวรรณเมกฆะ
กับ ทหารคนดำ

นิทานของอู๋อู๋

อ้อมล้อมต่อมคำ

ผีม้าบ้อง

กำพร้าบัวทอง

🌻 นิทานภาพภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 เรื่อง

ช้างดี

ฮีโร่...เดือนดาว

เมืองมหาสารคาม

เสียงฮัก เสียงแพง

ชีวิตสิบสอง

🌻 วรรณกรรมเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 เรื่อง

ผีดิบพื้ม

ผจญภัยเมืองฟ้าแดด

อภินิหารบาดาลนคร

สินไซ

ท้าวซ้อหล้อ

ตำนานจูลู กับนางอ้ว

เรื่องเล่าเจ้ากำพัว

ลูกข้างดื้อ ถือตนว่ามีพลังเหนือผู้อื่น
เที่ยวเกเรระรานสัตว์น้อยใหญ่จนไม่มีใครอยากคบ
แม้พ่อแม่ตักเตือนก็ไม่เชื่อฟัง
จนวันหนึ่งข้างดื้อก็ได้รับบทเรียน
ที่ทำให้หยุดคะนองและทวนคิดถึงคำสอนของแม่

นิทานภาพสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี

ISBN 978-974-287-753-8

9 789742 877538

125.-

